

Deksels handig!

Kleine cupjes met broodbeleg zijn dan wel een hygiënische oplossing, voor mensen met een verminderde of afwezige handfunctie vormen ze een groot probleem. Gelukkig is er nu een hulpmiddel: de Cup-Opener.

Op de revalidatieafdeling van verpleeghuis Het Zonnehuis in Vlaardingen verblijven onder andere cliënten die revalideren na een beroerte. Sinds ongeveer anderhalf jaar wordt er vanuit hygiënisch oogpunt gebruik gemaakt van portieverpakkingen voor het broodbeleg. Boter, paté, smeerkaas en allerlei zoetwaren zoals jam, chocoladepasta, appelstroop enzovoort zitten verpakt in zogenaamde cupjes. De cupjes zijn inderdaad een stuk hygiënischer, maar de cupjes betekenen voor een specifieke doelgroep helaas een beperking in hun zelfstandigheid. Cliënten met halzijdige verminderde of afwezige handfunctie kunnen de cupjes doorgaans niet openmaken. Het gevolg is dat de gehele broodmaaltijd voor deze cliënten wordt klaargemaakt, terwijl cliënten het met 'gewone' verpakkingen veelal zelfstandig kunnen. Wanneer de cupjes voor de cliënten wel worden opengemaakt maar niet op het brood worden uitgesmeerd, ontstaat een nieuw probleem. Het lukt bijna niet om de inhoud van een cupje op het brood te krijgen. Het cupje blijft namelijk stevast aan het mes vastplakken. Dit natuurlijk met knoeien en frustratie tot gevolg.

Het oplossen van het praktische probleem van het niet kunnen openen van de cupjes is een uitdaging geweest voor de bij de cliënten betrokken ergotherapeuten. Het probleem speelt bij meerdere mensen en er is duidelijk behoefte aan een hulpmiddel waarmee cliënten de cupjes zelf kunnen openmaken.

Eerste prototype

Uiteraard is eerst gezocht in catalogi, zowel op internet als op papier. Een dergelijk hulpmiddel blijkt echter nergens te krijgen. De volgende stap is om zelf iets te maken: een houten plankje met een uitsparing precies ter grootte van een cupje. Of eigenlijk moet de

uitsparing net iets kleiner zijn dan het cupje zodat het in de uitsparing vast blijft zitten. En dan zijn er ook nog zeven verschillende soorten cupjes, dus er moeten zeven gaten gemaakt worden. In de houtwerkplaats van de activiteitenbegeleiding wordt een plankje gevonden en worden de gaten geboord en gladgeschuurd. Alleen op die manier kan het principe worden getest. Wat blijkt: het werkt goed! De cupjes blijven redelijk zitten in de op maat geboorde en geschuurde gaten. Vervolgens is er mooier model ontwikkeld, dat is voorgelegd aan onder andere de voedingsassistent van de revalidatieafdeling.

In het gesprek met de voedingsassistent blijkt dat de huidige ingekochte cupjes misschien wel aardig blijven zitten, maar dat bij de afdeling inkoop steeds wordt gekeken naar de goedkoopste cupjes. Dit kan betekenen dat er gedurende het jaar cupjes van verschillende merken (en dus verschillende afmetingen) worden ingekocht. Een hulpmiddel met specifieke afmetingen zou dan slechts tijdelijk gebruikt kunnen worden en later (deels) nutteloos worden.

Universeel

Het gemaakte prototype wordt in de kast gelegd en met de opgedane informatie en ervaring wordt nagedacht over een zo eenvoudig mogelijk universeel systeem. Het hulpmiddel moet aan verschillende eisen voldoen: het moet uit zo min mogelijk onderdelen bestaan, in verband met de hygiëne liever geen kleine ruimtes bevatten waar vuil in zou kunnen blijven zitten en het hulpmiddel moet makkelijk afwasbaar zijn, liefst in de afwasmachine. Bovendien moet het hulpmiddel bruikbaar zijn voor links- en rechtshandigen en moet het uiteraard goed blijven liggen op de tafel (tijdens gebruik niet wegglijden).

Van de verschillende opties voldoet er

In de universele Cup-Opener kunnen cupjes klem worden gezet en met een hand opengemaakt

Remco Klopper met een cliënt en de door hem bedachte Cup-Opener. Op de foto linksonder is het eerste zelfgemaakte prototype te zien.

maar een aan alle eisen. Opnieuw wordt een prototype gemaakt, nu van een kunststof snijplankje met daarop gemonteerd een taps toelopende, deels zwevende rand van aluminium. Daarin kunnen verschillende cupjes worden geschoven en klemgezet. Het prototype heeft een symmetrische vlinderachtige vorm waarbij de onderkant van de hand rust op het plankje, zodat dit niet wegschuift. Antislip-dopjes op de onderkant zorgen voor meer grip op de ondergrond.

In deze fase wordt het prototype gedoopt tot Cup-Opener. De Cup-Opener wordt eerst door onszelf getest en vervolgens door meerdere cliënten van de revalidatieafdeling. Sommige cliënten hebben wat uitleg nodig, maar de meeste lukt het om zonder uitleg de cupjes met een hand open te krijgen. Kortom, het prototype is een succes.

Doorontwikkelen

Om het prototype van de Cup-Opener verder te ontwikkelen, is contact gezocht met de firma Aanpassingen.nl. Dit bedrijf houdt zich bezig met het ontwikkelen en ontwerpen van aanpassingen en hulpmiddelen voor mensen met functiebeperkingen. Als ergotherapeut kun je hier terecht om goede ideeën verder te laten ontwikkelen tot verkoopbare hulpmiddelen. Aanpassingen.nl vindt bij het eerste contact het prototype van de Cup-Opener erg interessant en met elkaar wordt gesproken over de voor- en nadelen van het huidige prototype en gebrainstormd over vorm en functie.

Samen met Aanpassingen.nl is de Cup-Opener verder ontwikkeld. Het ontwerp is iets vereenvoudigd, maar gebaseerd op hetzelfde principe. Er is bij het doorontwikkelen tevens gelet op hygiëne. Ook is een logo ontwikkeld, is gezocht naar de juiste materialen (kunststof/plexiglas, lijm, antislip-dopjes) en is genoeg materiaal besteld om ongeveer negentig Cup-Openers te kunnen maken. Onlangs is een eerste serie van 30 stuks geproduceerd, waarvan er inmiddels al een aantal door cliënten in gebruik zijn. De Cup-Opener kan besteld worden bij Aanpassingen.nl en wordt geleverd met een gebruiksaanwijzing.

Remco Klopper werkt als ergotherapeut bij Zorgcombinatie Nieuwe Maas in Vlaardingen. Hij heeft zich de laatste tijd beziggehouden met het toepassen en implementeren van het PRPP-systeem voor taakanalyse en met het ontwikkelen van de Cup-Opener.